

where: V_t – the cost of a tangible asset, V_i – the cost of an intangible asset, V_w – the cost of the worth asset. Following the proposed formalism in practice will give the appraiser an opportunity to correctly take into account the financial contribution of each of the assets to the total value of CI. The character of behaviour of the model components in time (shown in the figure down) is followed from the moment when the value is composed only of the values of tangible and intangible assets ($V_{ci}=V_t+V_i$) to the point when $V_w \gg V_t+V_i$ and the value could become $V_{ci} V_w$.

In accordance with the "efficient market hypothesis (EMH [4], such V_w is the "effective value" of the asset worth of a CI on the market, and quantitatively represents the worth of the object of appraisal. From this point in life cycle of the assessment object, only the value of V_w determines its worth. And, in practice [1], this value only increases during the subsequent "life" of the CI, and the possible fluctuations of V_t and V_i do not have a significant effect on it.

Model of three assets gave an opportunity to rethink and understand some of the previous results [2,7-11], when the possible values of worth (or value of the asset worth) of the assessment object were sought in the range of values determined by the Levy's hypothesis (EMH), without taking into account the cost values of variables at the beginning of the life cycle, resulting in unnecessary overstating of the cost values. Additionally, the application of a popular approach of defining the value of CI, based on the increase of a certain basic value by a coefficient picked by the appraiser, may be more correct from the standpoint of this model.

Finding the value of CI based on the concepts of the cost approach and using the model of three assets, in our opinion, is simpler and more formalised. This value may be interpreted exclusively as appraised value.

Key words: objects of cultural heritage, assets, asset evaluation, worth asset, worth asset evaluation.

УДК 782.1;314.743 (73)

Карась Ганна Василівна,
кандидат педагогічних наук, доцент

**ТЕМА ГОЛОДОМОРУ 1932–1933 рр. В УКРАЇНІ
В КОНТЕКСТІ МУЗИКИ ПОСТМОДЕРНУ:
на прикладі опери Вірко Балея**

У статті розкрито тему голодомору 1932–1933 рр. в Україні в контексті музики постмодерну на прикладі опери "Голодомор (Червона земля. Голод)" сучасного американського композитора українського походження Вірко Балея. На основі аналізу різноманітних джерел зроблено акценти на історію написання та постановки опери, її представлення через сучасні форми об'єктивної культуротворчості, розглянуто поняття "пост-модерн", "міжкультурна комунікація".

Ключові слова: постмодерн, музика, опера, голодомор, композитор, В. Балея.

Актуальність дослідження зумовлена відзначенням 80-х роковин Голодомору 1932–1933 рр. на Україні. Це – масовий, навмисно організований радянською владою голод, що призвів до багатомільйонних людських втрат у сільській місцевості на території УРСР (землі сучасної України) та Кубані, переважно більшість населення якої становили українці. Голодомор був викликаний свідомими і цілеспрямованими заходами вищого керівництва СРСР і УРСР на чолі зі Сталіним, розрахованими на придушення українського національно-визвольного руху і фізичного знищення частини українських селян. У радянський час тема голодомору в СРСР була табуованою. Офіційне вшанування пам'яті жертв Голодомору, в тому числі визнання його геноцидом українського народу, розпочалося за ініціативи української діаспори у США та Канаді. Сьогодні багато країн світу офіційно визнали голодомор 1932–1933 рр. геноцидом українського народу [3].

Тема голодомору зайняла важливе місце в українському мистецтві діаспори, насамперед літературі (У. Самчук, В. Барка) та музиці (О. Яковчук, В. Балея). Якщо Олександр Яковчук (Канада) для творчого втілення тематики трагедійного звучання обирає малопоширений жанр ораторії ("Тридцять третій" на текст В. Юхимовича), то сучасний американський композитор українського походження Вірко Балея (США)¹ пише оперу "Червона земля. Голод" на лібрето (англійською мовою) одного з яскравих представників Нью-Йоркської групи, поета-модерніста Богдана Бойчука (Bohdan Boychuk). Зважаючи на терміни завершення написання і постановки опери (2011–2013 рр.), віддаленість цих подій від України, наукового осмислення цей твір у вітчизняному музикознавстві ще не набув. Окремі аспекти музичної творчості композитора В. Балея розкриті у статтях О. Гармель, О. Щетинського, Р. Юсіпея, нашій монографії [2; 6; 11; 12]. Виходячи з вище сказаного, основною метою дослідження є розкриття теми голодомору 1932–1933 рр. в Україні в контексті музики постмодерну на прикладі опери "Голодомор (Червона земля. Голод)" Вірко Балея. Для досягнення цієї мети необхідно виріши-

ти такі завдання: розглянути поняття "постмодерн", "міжкультурна комунікація"; виявити та проаналізувати джерела, які розкривають історію написання та постановки опери, її представлення через сучасні форми об'єктивації культуротворчості; показати роль опери В. Балея у розвитку жанру, в процесах міжкультурної комунікації.

Ситуація постмодерну – епоха світової культури, що отримала свій розвиток у другій половині ХХ століття і охопила всю соціокультурну сферу життя. Саме в цей час змінюється вектор новоєвропейської парадигми сприйняття культури. А. Тойнбі у праці "Осягнення історії" надає постмодернізму культурологічного змісту: постмодернізм символізував кінець західного панування в релігії і культурі. Проте, як підкреслює сучасний російський науковець Є. Липський, історично склалося так, що постмодернізм став феноменом саме західної культури, яка себе переосмислила [7]. Пронизуючи всі види мистецтва, він запанував і в музиці. Багатоаспектне висвітлення проблеми постмодернізму в українському музикознавчому дискурсі допомагає сконцентрувати основну увагу на наступних питаннях: інтертекстуальність як одна з можливостей нового "прочитання" художньо-світоглядних традицій; полістилізм, як універсальний стиль, метамова, що об'єднує культурні надбання минулого і сучасного; постійне прямування до універсальних категорій; новий статус твору як тексту та використання різних способів текстових взаємодій, а саме: забарвлені іронією алюзійні перегуки із чужими текстами, усталення таких методів роботи, як змішаний стиль, монтаж музично-звукових блоків; фрагментарність "організує" більшість текстів, еклертизм визначається як типовий конструктивний принцип мистецтва постмодернізму [10, 7].

В. Балеї є яскравим представником постмодерну у музичному мистецтві. Водночас почуття причетності до української культури ніколи не покидало митця. Він завжди цікавився всіма подіями музичного життя України, а тому В. Балея знають у світі як активного пропагандиста української музики, зокрема сучасної. Щодо своєї ідентифікації, митець говорить: "Просто будучи українцем, мені хочеться уголос про це заявити". Формулюючи кредо власної музики, В. Балеї говорить: "Мене цікавить пошук певної правди... Я переконаний, що краса, її організація – суттєва складова цілісності життя" [12]. Композиторському таланту В. Балея підвладні різні жанри сучасної музики. У вокальних циклах, творах для камерних оркестрів, у концертах для різних інструментів автор використовує традиції авангардизму і постмодернізму. В опері "Червона земля. Голод", яка є не тільки першим твором композитора у цьому жанрі, а єдиною оперою на тему українського Голодомору, з виразно українською нотою проявляється неофольклоризм, попри те, що загалом опера є виявом постмодерну.

В. Балея привабили експресіоністичні риси п'єси "Голод" Б. Бойчука, в якій він бачив потенціал для опери. Як зізнався композитор, насправді його творчу уяву збудила не стільки тематика, скільки сама драма: "Я задумався над цим з драматичної сторони: У чому сенс нашого життя? Як ми живемо? Як ми поведимося, зіткнувшись з немислимыми обставинами?" [13]. Робота над оперою була розпочата композитором у 1986 році, продовжена через півтора десятиліття, в середині 2000-х. Отже, він обдумував її майже три десятиліття, неодноразово відкладав, багато чого в музиці переробив. Частина музичного матеріалу В. Балеї використав у своїй другій симфонії та в камерній роботі "Час сновидінь" ("Dreamtime") [2]. Композитор працював не лише вдома у Лас-Вегасі, а частково в штаті Арізона, де є дуже червона земля, фантастичної краси краєвиди. Саме тоді, за словами автора, постала ідея назвати оперу "Голодомор (Червона земля. Голод)" ("Holodomor (Red Earth. Hunger)" [11].

Для того, щоб проводити загальні ідеї, композитору потрібно було створити певний сюжетний ряд. Без цього опера перетворилася би на сценічну кантату чи ораторію. Наприклад, друга сцена – це картина гвалтування села. В ній співаки нічого не співають, сцена вирішена засобами балету, пантоміми і оркестру. В. Балеї передбачає тут широке використання мультимедійних елементів – трансляцію уривків з фільмів 1930-х років, кінохроніки, радіопередач, автентичних записів тогочасної музики, промов вождів тощо – грандіозний колаж з документів епохи, що є яскравим проявом постмодерну.

У своїй нинішній формі опера фокусується на складних взаєминах між тими трьома, що зустрілися в розпал біди на глухому перехресті, що голодують – Жінкою, її Дитиною і озлобленим Чоловіком. Головні герої опери – Чоловік і Жінка, які помирають від голоду, головна психологічна лінія – конфлікт між ними. "Якщо постать Жінки – це втілення високих моральних чеснот, то Мужчина спочатку вражає цинізмом, зневірою, але поступово в ньому пробуджується добро, і в кінці він намагається врятувати життя малої дитини ціною власного життя – годує дитину своєю кров'ю" [11]. Образ Чоловіка радикально видозмінюється протягом розгортання дії, натомість Жінка лишається незмінною фігурою, що випромінює добро. В. Балеї говорив, що, працюючи над індивідуальною музичною характеристикою персонажів опери, "розмірковував, ким є мій персонаж, подумав, що він міг походити з села, але переїхав до міста, здобув освіту і повернувся до села, думаючи, що тепер він інша людина. А Жінка – типова селянка. Її музика більш народна, натомість музика Чоловіка пародіює

народні поспівки. Їхні партії на початку опери дуже різні, але наприкінці вони єднаються, одна мелодична лінія почергово переходить від Жінки до Мужчини і навпаки. В цей момент Чоловік розуміє, що Жінка права!..." [11]. Композитор вважає, що Чоловік радикально змінюється, проходить шлях від агресії і висміювання Жінки до самопожертви, оскільки "те, чого він набрався впродовж життя, не було його сутністю. Це поверхове нашарування, і в кінці він вертається до себе справжнього, до того, що в ньому збереглося на дні душі" [11]. Натомість, образ Жінки лишається незмінним: "Навколо неї немає добра, вона несе його лишень в собі і бачить його в інших, тому не почувається самотньою. Вона все прощає Чоловікові і бажає йому добра і щастя, щоб там, куди він відходить, йому дали молоко, і хліб, і теплоту – те, чого він не мав, коли вмирав. Тому в момент катарсису, в оркестрі звучить видозмінена мелодія Жінки. Жінка, разом з дитиною, йдуть далі, і є мала надія, що вони можуть вижити. Якщо це трапиться, то і Жінка зміниться, бо вона нарешті знайшла добро в людях, причому в найгіршій ситуації..." [11]. З музичного боку "Голодомор" відображає "багато різних речей, – стверджує Балея. – Мене дуже цікавить мелодика", а також додає, що "і гармонія, і ритм опери багаті і сучасні" [13]. Співаки передають емоції, які виражає музика Балея – за його власним висловлюванням, "від самих висот до самих низин, від пригноблення і жаху до захоплення і спокутування" [13]. Не дивлячись на похмуру тематику "Голодомору", за словами Балея, він не хотів "нагнітати смутку і не хотів, щоб в опері був жах заради жаху". "Моїм завданням було показати, на що здатний людський дух, – говорить він. – Йдеться і про всі хороші речі. Проте пошук цих хороших речей, частково нагадує пошук золотої монети в гної – неможливо не забруднити руки" [13]. Композитор О. Щетинський вважає, що В. Балея прагнув не лише розказати про Голодомор чи представити його сценічно, його опера ідейно значно складніша і багатогранніша, вона говорить про загальнолюдські моральні проблеми, що є чинними за будь-яких обставин. Тут ідеться про добро і зло, милосердя, прощення, зневіру, душевну пустку і душевну міць, про силу і слабкість людини. Тому персонажі опери – це радше символи, узагальнені фігури [11].

Пишучи оперу "Червона земля. Голод", композитор свідомо зупиняється на камерному її жанрі: час тривання – 95 хв.; склад виконавців: камерний оркестр (12 музикантів), камерний хор (13 хористів), четверо солістів (Жінка, Чоловік, Батько, Поет, перші двоє з яких є головними особами), відсутність масових сцен. Це було важливо з практичного боку, оскільки в Америці мало професійних оперних театрів, які могли би поставити масштабну сучасну оперу з півмільйонним бюджетом. Так як, університетські театри США вільні у виборі репертуару, то на початку 1990-х років на театральному відділенні Університету в Лас-Вегасі, де викладає В. Балея, вирішили поставити його оперу, режисером якої мав бути Ю. Ілленко. Однак університет невдовзі відмовився від проекту, який був продовжений в середині 2000-х. В цей час до В. Балея звернулися з Гарвардського університету і запропонували стипендію для роботи в них. У Гарварді композитор майже завершив оперу, і 2008 року там відбулася її презентація (шоправда, не з оркестром, а під фортепіано) в рамках великої конференції з нагоди 75-річчя Голодомору. За кілька днів було повторено це виконання в ООН у Нью-Йорку. Твором зацікавилася Бостонська опера, відбулися перемовини із кількома фундаціями, але життя внесло свої корективи – композитор тяжко захворів. У 2011-му році автор відновив роботу, спершу зробив версію із камерним оркестром, а невдовзі – з повним оркестром. Після прем'єри уривків у Лас-Вегасі співак Джон Дайкерс сказав, що це феноменальний твір і треба просувати його далі. Українська прем'єра фрагментів опери відбулася у Києві у листопаді 2012 року за участю автора, симфонічного оркестру Національної філармонії України (диригент В. Протасов) і двох солістів – сопрано Тамара Ходакова (Жінка) і тенор із США Джон Дайкерс (Мужчина). Прозвучали: Вступ до опери (інструментальна частина) та частини твору ("Колискова", "Час вовка" і "Вічне сяйво"). Поява на українській сцені видатного американського співака Д. Дайкерса стала непересічною подією, адже він виконував твір, що осмислює нашу історію. Завдяки коштам, які виділив Університет Лас-Вегаса, відбулося повне концертне виконання опери (світова прем'єра) 26 січня 2013-го з повтором 5 лютого у Нью-Йорку. Головними виконавцями опери були тенор Джон Дайкерс (John Duikers) і сопрано Лори Бон (Laura Bohn) під диригуванням автора.

Твір В. Балея відіграє важливу роль у міжкультурній комунікації, яка "як механізм успіху соціальної взаємодії представників різних культур набула невиданого раніше значення саме в епоху глобалізації" [8, 386]. Загалом, для українців характерна активна позиція у цих процесах [5]. Пишучи оперу, яка присвячена жахам голоду на Україні і проблемі спокутування, композитор ставив перед собою не тільки чисто мистецькі завдання, а й соціально-політичні, які висловив в контексті активних урочистостей з ушанування пам'яті жертв Голодомору: "В українців є така риса: зроблять один раз ювілей, і їм здається, що весь світ про це знає. Ні чорта світ не знає! Треба робити багато й щороку. Людей мільйони – і про ваше вшанування почули тільки 0,0001 відсотка. Подивіться, як це робить

єврейська громада. Тоді стане зрозумілим, куди треба рухатися... для мене важливіша повноцінна прем'єра в США. Якщо буде гарний резонанс, тут це викличе більше зацікавлення" [12].

Опера, створена в епоху постмодерну, не може залишатися подією локального значення. Як наголошує Ю. Сугрובה сучасне мистецтво є важливою формою об'єктивації культуротворчості в контексті розвитку інформаційних технологій [10, 315]. Серед нових форм об'єктивації культуротворчості, які висвітлюють питання опери "Голодомор" В. Балея, є: нові медіа та інтернет-мистецтво. Вони дають можливість "транспортувати" і редагувати створені повідомлення (відеозапис прем'єри [14], відомості на авторському сайті [9], на особистій сторінці композитора у соціальній сторінці (Facebook) [15] надзвичайно широкій аудиторії по всьому світу, забезпечують "живий контакт" з автором. Такий винахід інтернету як блогосфера (від англ. web log – мережевий журнал), забезпечує автору можливість періодичного розміщення контенту (текстового, ілюстративного, відео, аудіо), його редагування, перегляд сторінок друзів, коментування записів, отримання коментарів та ін. Отже, нові медіа характеризуються високою швидкістю передавання інформації, мультимедійністю, інтерактивністю, обладнанням користувача/споживача приладами, які дозволяють підключитися до каналу інформації практично у будь-якому місці, у будь-який час [10, 316].

Критики називають Вірко Балея "українським Орфеєм з Америки", а його внесок у розвиток української культури важко переоцінити, адже і сьогодні, у поважному віці, він продовжує активно популяризувати і утверджувати її у світі. Його опера "Червона земля. Голод" є яскравим постмодерним твором, який посідає вагоме місце у розвитку сучасної світової опери, а завдяки розкриттю теми Голодомору в Україні у молодих людей формується застереження до тоталітарних режимів, які продукують масове насильство та геноцид.

Примітки

¹Вірко Балея (Вірослав Петрович Балея (Virko Valey); нар. 21 жовтня 1938 р., Радехів на Львівщині, Україна) – укр.-америк. диригент, піаніст, композитор, музичний діяч. З 1949 р. живе у США. Закінчив консерваторію в Лос-Анджелесі (1962), брав уроки композиції у М. Регера, з диригування – у В. ван дер Берга. Професор Невадського університету в Лас-Вегасі. З 1971 – художній керівник щорічного фестивалю сучасної музики, з 1974 – керівник камерного оркестру, 1976–78 – симфонічного оркестру університету, 1983–88 – оперного театру (всі в Лас-Вегасі). З 1988 – багаторазово гастролював в Україні. Лауреат Держ. премії України ім. Т. Г. Шевченка (1996), удостоєний цієї нагороди першим серед американців. Зарубіжний член НСКУ.

Література

1. Афанасьєва Т. Постмодерн – художественный стиль или философия? / Т. Афанасьєва // Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия : Философия. Социология. Право. – Белгород : Белгород. гос. нац. иссл. ун-т, 2008. – Т.12, № 5. – С.156–163.
2. Гармель О. Dreamtime и виртуальные реальности в симфонии "Священные памятники" Вирко Балея / О. Гармель // Час, простір, музика : зб. статей [Наук. вісник НМАУ]. – К.: НМАУ, 2003. – Вип.25. – С.134–142.
3. Голодомор 1932–1933 років (Матеріал з Вікіпедії) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki>.
4. Гревцева А. Парадигмы постмодернистского стиля мышления / А. Гревцева // Вестник Тамбовского университета. Серия : Гуманитарные науки. – Тамбов : Тамбовский гос. ун-т им. Г. Р. Державина, 2008. – № 5. – С. 373–379.
5. Карась А. Деятели музыкальной культуры зарубежья – представители полиэтнического юга Украины в мировом культурном пространстве / А. Карась // European Social Science Journal. ("Европейский журнал социальных наук"). – Рига – Москва, 2012. – 12(28). Т.1. – С. 209–218.
6. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття : [монографія] / Г. Карась. – Івано-Франківськ : Тіповіт, 2012. – 1164 с.
7. Липский Е. Пост-постмодерн : концептуализация идеи современного искусства / Е. Липский // Вестник Санкт-Петербургского университета. Серия 6 : Философия. Культурология. Политология. Право. Международные отношения. – Санкт-Петербург : Санкт-Петербургский гос. ун-т, 2012. – № 2. – С. 42–48.
8. Могилевич Б. Межкультурная коммуникация в эпоху глобализации / Б. Могилевич // Вестник Тамбовского университета. Серия : Гуманитарные науки. – Тамбов : Тамбовский гос. ун-т им. Г. Р. Державина, 2008. – № 5. – С. 383–386.
9. Офіційний сайт Вирко Балея [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.virkobaley.com/>.
10. Сугрובה Ю. Современные формы объективации культуротворчества / Ю. Сугрובה // Мир науки, культуры и образования (Горно-Алтайск, Россия). – 2013. – № 4 (41). – С.314–316.
10. Черноба І. Музичне виконавство в ситуації постмодернізму : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.01 "Теорія і історія культури" / Черноба Ірина Вікторівна ; Львів. держ. муз. академія ім. М. Лисенка. – Львів, 2007. – 22 с.

11. Щетинський О. Мужчина, Жінка і Вічність. У Національній філармонії відбулася українська прем'єра фрагментів із опери "Червона земля. Голод" Вірко Балея / О. Щетинський // День. – 2012. – 2 лист., № 199–200 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/238015>.
12. Юсипей Р. "Правда і кривда". Вірко Балея про досвід американського життя й утрачені українські ілюзії / Р. Юсипей // Український тиждень. – 2009. –10 квіт., №14 (75) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tyzhden.ua/Publication/4103>.
13. Carol Cling. "Holodomor" opera explores horror, redemption found during Ukraine famine / Carol Cling // Las Vegas Review-Journal, USA [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lvrj.com/neon/holodomor-opera-explores-horror-redemption-found-during-ukraine-famine-188328931>.
14. "Holodomor" by Virko Baley (відео версія прем'єри у Нью-Йорку) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.youtube.com/watch?v=x9BzgE2yDf4>.
15. Virko Baley [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/virko.baley>.

References

1. Afanaseva T. Postmodern – hudozhestvennyiy stil ili filosofiya? / T. Afanaseva // Nauchnyie vedomosti Belgorodskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya : Filosofiya. Sotsiologiya. Pravo. – Belgorod : Belgorod. gos. nats. issled. un-t, 2008. – Т.12, № 5. – S.156–163.
2. Garmel O. Dreamtime i virtualnyie realnosti v simfonii "Svyaschennyye pamyatniki" Virko Baley / O. Garmel // Chas, prostir, muzyka : zb. statey [Nauk. visnyk NMAU]. – К.: NMAU, 2003. – Vip.25. – S.134–142.
3. Golodomor 1932–1933 rokiv (Material z wikipedia) [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu : <http://uk.wikipedia.org/wiki>.
4. Grevtseva A. Paradigmy postmodernistskogo stilya myshleniya / A. Grevtseva // Vestnik Tambovskogo universiteta. Seriya : Gumanitarnyye nauki. – Tambov : Tambovskiy gos. un-t im. G. R. Derzhavina, 2008. – № 5. – S. 373–379.
5. Karas A. Deyateli muzyikalnoy kulturyi zarubezhya – predstaviteli polietnicheskogo yuga Ukrainyi v mirovom kulturnom prostranstve / A. Karas // European Social Science Journal. ("Evropeyskiy zhurnal sotsialnyih nauk"). – Riga – Moskva, 2012. – 12(28). Т.1. – S. 209–218.
6. Karas G. Muzichna kultura ukraïnskoi diaspori u svitovomu chasoprostori XX stolittya : [monografiya] / G. Karas. – Ivano-Frankivsk : Tipovit, 2012. – 1164 s.
7. Lipskiy E. Post-postmodern : kontseptualizatsiya idei sovremennogo iskusstva / E. Lipskiy // Vestnik Sankt-Peterburgskogo universiteta. Seriya 6 : Filosofiya. Kulturologiya. Politologiya. Pravo. Mezhdunarodnyie otnosheniya. – Sankt-Peterburg : Sankt-Peterburgskiy gos. un-t, 2012. – № 2. – S. 42–48.
8. Mogilevich B. Mezhekulturnaya kommunikatsiya v epohu globalizatsii / B. Mogilevich // Vestnik Tambovskogo universiteta. Seriya : Gumanitarnyye nauki. – Tambov : Tambovskiy gos. un-t im. G. R. Derzhavina, 2008. – № 5. – S. 383–386.
9. Ofitsiyiniy sayt Virko Baley [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu : <http://www.virkobaley.com/>.
10. Sugrobova Yu. Sovremennyye formy ob'ektivatsii kulturotvorchestva / Yu. Sugrobova // Mir nauki, kulturyi i obrazovaniya (Gorno-Altaysk, Rossiya). –2013. – № 4 (41). – S.314–316.
10. Chernova I. Muzychne vykonavstvo v sytuatsii postmodernizmu : avtoref. dis. ... kand. mystetstvoznavstva: 17.00.01 "Teoriya i istoriya kultury" / Chernova Irina Viktorivna ; Lviv. derzh. muz. akademiya im. M. Lysenka. – Lviv, 2007. – 22 s.
11. Shchetinskiy O. Muzhchina, Zhinka i Vichnist. U Natsionalniy filarmonii vidbulasya ukraïnska premera fragmentiv iz opery "Chervona zemlya. Golod" Virko Baley / O. Shchetinskiy // Den. – 2012. – 2 lyst., № 199–200 [Elektronniy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.day.kiev.ua/238015>.
12. Yusipey R. "Pravda i kryvda". Virko Baley pro dosvid amerykans'kogo zhittya i utrachenii ukraïnski ilyuzii / R. Yusipey // Ukraïnskiy tizhden. – 2009. –10 kvit., №14 (75) [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu : <http://tyzhden.ua/Publication/4103>.
13. Carol Cling. "Holodomor" opera explores horror, redemption found during Ukraine famine / Carol Cling // Las Vegas Review-Journal, USA [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu : <http://www.lvrj.com/neon/holodomor-opera-explores-horror-redemption-found-during-ukraine-famine-188328931>.
14. "Holodomor" by Virko Baley (video versiya premery u Nyu-Yorku) [Elektronniy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.youtube.com/watch?v=x9BzgE2yDf4>.
15. Virko Baley [Elektronniy resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.facebook.com/virko.baley>.

Карась А. В. Тема голодомора 1932–1933 гг. в Украине в контексте музыки постмодерна: на примере оперы Вирко Балея

В статье раскрыта тема голодомора 1932–1933 годов в Украине в контексте музыки постмодерна на примере оперы "Голодомор (Красная земля. Голод)" современного американского композитора украинского происхождения Вирко Балея. На основе анализа различных источников сделаны акценты на историю создания и постановки оперы, ее представления современными формами объективации культуротворчества, рассмотрены понятия "постмодерн", "межкультурная коммуникация".

Ключевые слова: постмодерн, музыка, опера, голодомор, композитор, В. Балея.

Karas G. The theme of holodomor of 1932–1933 in Ukraine in the context of postmodern music: on the example of Virko Baley's opera

The article disclosed the topic of Holodomor of 1932–1933 in Ukraine in the context of Postmodern music on the example of opera "Holodomor (Red Earth. Hunger)" by the contemporary American composer of Ukrainian origin Virko Baley. Actuality of research was called forth by 80th anniversary of Holodomor in Ukraine and absence of comprehension of this work in the modern musical science. The research solved the following tasks: was reviewed the concept of "Postmodern", "intercultural communication"; discovered and analyzed the sources that disclose the history of opera writing and staging, its presentation through the contemporary forms of culture art objectification; demonstrated the role of V. Baley's opera in the development of genre and processes of intercultural communication.

Many genres of contemporary music are dependent on V. Baley's talent as a composer. The author uses the traditions of avantgardism and Postmodern in vocal cycles, productions for chamber orchestras, in the concerts for different instruments. Despite of being in general manifestation of Postmodern, there is a distinctly Ukrainian note of Neofolklorism in the opera "Holodomor (Red Earth. Hunger)". It is not only the first work of the composer in this genre, but also the only opera reflecting the topic of Ukrainian Holodomor.

The work on the opera continued for almost three decades (from 1986 to 2011). V. Baley foresees an extensive use of the multimedia elements – broadcasting of fragments from the films of 1930-ies, newsreels, radio programs, authentic records of the then music, and speeches of the leaders and so on – grandiose collage of epoch's documents that is an outstanding display of Postmodern.

In its present form, the opera focuses on complicated relationship between those three who met at the tightest point of misfortune on the solitary crossing and starve – a Woman, her Child and embittered Man.

The protagonists of the opera – Man and Woman dying from hunger and the main psychological line is a conflict between them.

V. Baley was seeking not only to tell about Holodomor or present it on the stage; his opera ideologically is much more complicated and manysided and talks about general human moral problems that are effective under any circumstances. It discusses the good and evil, mercy, forgiveness, lack of faith, mental emptiness and mental strength, human power and weakness. Therefore, the protagonists are rather symbols, generalized figures.

Operatizing "Holodomor (Red Earth. Hunger)", the composer consciously stops on its chamber genre. By virtue of funds donated by the University of Las Vegas, the full concert performance (world premiere) took place on January 26, 2013, and was repeated on February 05 in New York. The principal players were tenor John Duykers and soprano Laura Bohn under conductorship of the author. Writing an opera devoted to the horrors of hunger in Ukraine and the problem of redemption, the composer set to himself not only artistic tasks, but also social and political. As Ukrainian by origin, the author wants the world to know the true information about Ukraine, and Ukrainian music art to occupy the deserving place in the world cultural space.

Opera created during the epoch of Postmodern cannot remain the event of local significance. Modern art is an important form of culture art objectification in the context of development of information technologies. The new forms of culture art objectification used in the opera "Holodomor (Red Earth. Hunger)" include media and internet art. They enable "transportation" and edition of the created messages (recording of premiere, placing of information of the author's website, on the composer's personal page on Facebook social network, ensure a "vivid contact" with the author.

Such an invention of Internet as blogosphere (network journal) enables periodical placement of the content (textual, illustrative, video, audio), its edition, review of friends' pages, commenting of the records as well as reception of the comments and so on. Thus, new media are characterized by the high speed of information transfer, interactivity, and possibility to stay connected to the information channel practically in any place and at any time.

V. Baley's opera "Holodomor (Red Earth. Hunger)" is a vivid postmodern production that occupies the deserving place in the development of modern world opera, and due to the disclosure of the theme of Holodomor in Ukraine young people shape warning towards totalitarian regimes that generate mass violence and human genocide.

Key words: Postmodern, music, opera, the Holodomor, composer, Virko Baley